

Hospodářství ČR

Tab. č. II/6

Zahraniční obchod ČR podle skupin zemí (podíly v %)

	vývoz		dovoz	
	2001	2003	2001	2003
státy s vyspělou tržní ekonomikou	74,0	75,8	71,5	68,6
rozvojové země	3,3	2,8	5,4	7,4
evropské země s transform. ekonomikou (včetně SNS)	20,9	20,8	19,9	18,7
ostatní země (státní ekonomika)	1,8	0,6	3,2	5,3

V teritoriální struktuře i v roce 2003 pokračovalo posilování orientace na státy s vyspělou tržní ekonomikou. Jejich podíl na vývozu ČR přesahuje 76 %, z toho EU činí 70 %, u samotného Německa se snížil z 38 na 37 %. Dolarová oblast a země s tranzitivní ekonomikou včetně Společenství nezávislých států jsou relativně slabým partnerem. Na Slovensko směřuje již jen 8 % vývozu. V dovozu podíl EU činí 59 % (z toho 18 % v rámci zušlechťovacího styku), země s tranzitivní ekonomikou a SNS se podílejí včetně vlivu dovážené ropy téměř 19 %, z toho Slovensko 5,2 %. Z rozvojových zemí a ze zemí se státní ekonomikou včetně Číny více dovážíme, než vyvážíme. Pasivní saldo obchodní bilance s nimi dosáhlo –135 mld. Kč. Saldo se zeměmi SEDVO bylo aktivní zhruba +51 mld. Kč, se SNS pasivní –58 mld. Kč. Díky zušlechťovacímu styku bylo saldo se SRN aktivní kolem 37 mld. Kč. Se Slovenskem docílila ČR aktivní saldo 34 mld. Kč.

Cenový vývoj v zahraničním obchodě byl v roce 2003 mírně příznivý, působily na něj i kurzové změny, když v průměru vůči euru koruna oslabila o 3,2 %, vůči USD posílila o 16,0 %. Na směnné relace zahraničního obchodu nepříznivě působil nárůst světových cen ropy, zemního plynu a všech ostatních významnějších surovin. Ceny ve všech ostatních skupinách dováženého zboží se snížily. Zvýšení vývozních cen o 0,8 % ovlivnilo většinou zvýšení cen strojů a průmyslového spotřebního zboží.

Zahraniční platební vztahy

Platební bilance v roce 2003 v několika platebních vztazích doznala proti roku 2002 výrazných změn. Ve finančním účtu především nedošlo k mimořádnému přílivu přímých investic ze zahraničí jako v roce 2002 (privatizace plynovodu). Naproti tomu se zmenšil úbytek portfoliových investic a vysoká aktiva ostatních investic (krátkodobá) dosáhla znovu vysokého přírůstku. Na běžném účtu se sice pasivní obchodní bilance mírně snížila, ale vždy vysoká aktivní bilance služeb se nevzpamatovala ze ztrát vyplývajících z poklesu turistického ruchu po povodních z roku 2002. Výrazným způsobem pokračovalo pasivum z odlivu dividend a úroků ze zahraničního kapitálu, ačkoliv na toto pasivum měly vliv i rostoucí reinvestice podniků se zahraniční účastí.

Celkovým výsledkem běžného účtu bylo pasivum ve výši 157 mld. Kč. Pasivum na běžném účtu především vlivem pasiva bilance výnosu a s ním i pasiva obchodní bilance a vlivem zpevnění kurzu koruny k dolaru dosáhlo v přepočtu 5,6 mld. USD (v roce 2002 4,2 mld. USD). V měně Evropské měnové unie v roce 2001 pasivum dosáhlo 3,6 mld. EUR, v roce 2002 zhruba 4,4 mld. EUR, v roce 2003 4,9 mld. EUR. Na finančním účtu vzniklo v roce 2003 aktivní saldo 164 mld. Kč, přitom z čistého přílivu přímých investic jen 66 mld. Kč. Devizové rezervy v ČR se zvýšily o 0,5 mld. USD. Koncem roku 2001 devizové rezervy ČNB dosáhly 14,5 mld. USD, koncem roku 2002 23,7 mld. USD a koncem roku 2003 27 mld. USD (Tab. č. II/7).

Hrubá zahraniční zadluženost koncem roku 2000 činila 817 mld. Kč (21,6 mld. USD), v roce 2001 klesla na 811 mld. Kč (22,4 mld. USD), v roce 2002 dosáhla 792 mld. Kč (26,3 mld. USD), v roce 2003 zůstala zhruba na stejné úrovni 800 mld. Kč (28,3 mld. USD). (Na vyjádření v USD měly značný vliv kurzové změny koruny vůči USD.) Za mezní hranici se považuje poměr 40 % k HDP. Tento poměr v roce 2000 činil 38 %, pak postupně klesal, až se v roce 2003 snížil na 31 %. Dluhová služba z dlouhodobých závazků